

Sygn. akt III AUa 1678/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016 r. w Gdańsku

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 lipca 2015 r., sygn. akt VI U 846/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz wnioskodawcy Z. K. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Daria Stanek SSA Lucyna Ramlo SSA Grażyna Czyżak

Sygn. akt III AUa 1678/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lutego 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił ustalenia Z. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stwierdzając, że nie wykazał na dzień 01 stycznia 1999 r. co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia

od dnia 01 lutego 1974 r. do dnia 31 sierpnia 1978 r. jako okresu pracy w szczególnych warunkach wskazując, że nie określono rodzaju pracy według rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego oraz nie określono stanowiska pracy zgodnie z zarządzeniem resortowym.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł Z. K. kwestionując przyjęcie, że nie spełnia łącznie wszystkich ustawowych przesłanek ustalenia mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym i domagając się: zmiany tej decyzji i ustalenia mu prawa do tej emerytury od dnia 01 lutego 2015 r., zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz przeprowadzenia wnioskowanych w odwołaniu dowodów. W odwołaniu ubezpieczony wniósł o zaliczenie jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w Fabryce (...): od dnia 01 lutego 1974 r. do dnia 31 sierpnia 1978 r., od dnia 01 września 1978 r. do dnia 30 września 1990 r. oraz od dnia 01 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2015 r. w sprawie VI U 846/15 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

1. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił Z. K. prawo do emerytury począwszy od dnia 01 lutego 2015 r.,
2. stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
3. zasądził od tego organu na rzecz odwołującego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji:

Z. K. urodzony dnia (...), jak oświadczył we wniosku o przyznanie prawa do emerytury z dnia 17 lutego 2015 r., nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Na dzień 01 stycznia 1999 r. udokumentował staż pracy w łącznym wymiarze 28 lat, 3 miesiące i 8 dni. Organ rentowy nie zaliczył mu żadnego okresu pracy do pracy w warunkach szczególnych. W związku z tym konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego celem ustalenia, czy i w jakim okresie ubezpieczony wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Na tę okoliczność Sąd Okręgowy przeprowadził dowody: z dokumentów zawartych w aktach osobowych i z zeznań świadków: E. G., Z. S. i W. W..

W ocenie tego Sądu wszystkie te dowody jednoznacznie potwierdziły stanowisko zawarte w odwołaniu, zgodnie z którym w okresie od dnia 01 lutego 1974 r. do dnia 31 sierpnia 1978 r. wnioskodawca w (...) wykonywał prace szlifierza. Potwierdzili to jednoznacznie świadkowie i potwierdziły to również zeznania odwołującego. Dodatkowo również w późniejszych okresach: od dnia 01 września 1978 r. do dnia 30 września 1990 r. i od dnia 01 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r., a jak wynikało z zeznań odwołującego, również po tym okresie do ponad dwutysięcznego roku wykonywał on prace frezera, przy czym było to frezowanie precyzyjne na przyrządach optycznych.

Jego zeznania w tym zakresie również zostały potwierdzone przez dokumenty z akt osobowych oraz przez zeznania świadków, dlatego też wszystkie dowody Sąd I instancji uznał za spójne, wiarygodne i potwierdzające jednoznacznie, że w spornych okresach ubezpieczony wykonywał prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r., ujęte w dziale III i w dziale XIV tegoż rozporządzenia.

Sąd ten stwierdził, że przy zaliczeniu okresu pracy w Fabryce (...) łącznie z okresem służby wojskowej, którą wnioskodawca odbywał od dnia 28 października 1974 r. do dnia 07 października 1976 r. w okresie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, legitymuje się on na dzień 01 stycznia 1999 r. wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, tym bardziej, że jeszcze po 1996 r., czyli co najmniej do końca 1998 r. dalej wykonywał w firmie (...) prace frezera również na frezarce optycznej, czyli prace zaliczane do działu XIV.

Z wyżej przytoczonych względów, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł w pkt 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, na podstawie art. 118 ust. 1 lit. a ustawy emerytalnej Sąd ten orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku wskazując, że wobec nieprzedłożenia prawidłowego świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, a za pewien okres nieprzedłożenia takiego świadectwa w ogóle, organ ten nie mógł samodzielnie przyznać prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

O kosztach procesu – kosztach zastępstwa procesowego Z. K. poniesionych w postępowaniu sądowym pierwszoinstancyjnym w niniejszej sprawie, na mocy art. 98 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), orzekł jak w pkt 3 sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. zaskarżając ten wyrok w części, w zakresie jego pkt 1 i 3 zarzucając mu naruszenie:

1) przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 748 ze zm.) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.);

2) przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy dokonał streszczenia postępowań: administracyjnego i sądowego pierwszoinstancyjnego w niniejszej sprawie oraz kwestionował dokonaną przez Sąd I instancji kwalifikację prawną prac wykonywanych w okresach zatrudnienia Z. K. w Fabryce (...): od dnia 01 września 1978 r. do dnia 30 września 1990 r. oraz od dnia 01 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r. jako prac w szczególnych warunkach.

Organ ten zwrócił uwagę na znajdującą się w aktach osobowych umowę o pracę na czas nieokreślony z dnia 01 stycznia 1993 r., zgodnie z którą powierzono ubezpieczonemu wykonywanie obowiązków frezera, z tym że w dokumencie tym wskazano, iż stanowisko to nie jest zaliczane do prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnych charakterze.

Ponadto apelujący podniósł, że w świadectwie pracy z dnia 25 września 1996 r. widnieje zapis, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach, ale tylko w okresie zatrudnienia na stanowisku szlifierza od dnia 01 lutego 1974 r. do dnia 31 sierpnia 1978 r.

Podkreślił, że zgodnie z wnioskiem o przeszerogowanie z dnia 18 maja 1983 r. Z. K. „pracuje na wszystkich typach frezarek. Pracuje na wiertarce - frezarce typu (...) ale równie dobrze pracuje na frezarce narzędziowej”. Natomiast pismo z dnia 01 sierpnia 1983 r. o przeszerogowaniu wskazuje, że ubezpieczony zajmował stanowisko frezer plus praca na wszystkich typach frezarek.

Nadto organ rentowy wskazał, że znajdujące się w aktach osobowych dokumenty przeczą temu, aby ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku frezera - frezowanie precyzyjne na przyrządach optycznych:

- pismo z dnia 30 marca 1987 r. zawiera wpis: „wykonuje prace skomplikowane”,

- pismo o przeszerogowaniu – od dnia 01 sierpnia 1984 r. 62 zł/godz. plus 4 zł/godz. „z tytułu wartościowania pracy”; brak jakichkolwiek dodatków z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach,

- pismo z dnia 01 września 1978 r. dotyczące przeniesienia ze stanowiska szlifierza - ostrzacza na stanowisko tokarza (...) oraz pismo z dnia 01 września 1978 r., potwierdzające, iż ubezpieczony pracował jako tokarz w W.

Znajdujące się również w aktach pracowniczych wnioskodawcy angaże: z dnia 18 maja 1990 r., z dnia 09 kwietnia 1994 r., z dnia 12 października 1994 r., z dnia 10 marca 1995 roku, z dnia 28 listopada 1995 r. i z dnia 24 kwietnia 1996 r. wskazują na zajmowane stanowisko pracy: frezer - W. F..

Reasumując apelujący stwierdził, że sporne okresy zatrudnienia nie mogą zostać zaliczone do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ponieważ z całości zebranego materiału dowodowego (w postaci zeznań świadków i z dokumentów zawartych w aktach osobowych) nie wynika, aby Z. K. w tych okresach wykonywał prace wymienione w poz. 5, działu XIV, wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. - prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia-w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych.

Zdaniem ZUS/Oddziału w B. pomiędzy zeznaniami świadków, a dokumentami zawartymi w aktach osobowych ubezpieczonego zachodzą sprzeczności, które budzą wątpliwość, co do wiarygodności tych zeznań. Powyższe uniemożliwia zakwalifikowanie prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach jako prac w szczególnych warunkach, co oznacza, że nie spełnił on wszystkich ustawowych przesłanek pozwalających na ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Organ rentowy podkreślił, że praca frezera nie został ujęta w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r., a zatem nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Stanowisko takie wyraził m.in. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie I UK 285/11.

W konkluzji apelacji organ ten wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 i oddalenie odwołania oraz o uchylenie pkt 3 wyroku, ewentualnie
- 2) uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

Pismem procesowym datowanym na dzień 22 września 2015 r., w odpowiedzi na apelację organu rentowego, Z. K. wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od tego organu na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zawiera zarzutów skutkujących uchyleniem lub zmianą wyroku Sądu I instancji.

Z apelacji tej wynika zarzut naruszenia prawa procesowego, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a w konsekwencji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych odnoszących się do okresów pracy Z. K. w szczególnych warunkach na dzień 01 stycznia 1999 r.

Skuteczne postawienie zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń ze zgromadzonymi dowodami lub naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, lub nie uwzględnił wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, jedynie to bowiem może być przeciwstawione uprawnieniu do dokonywania swobodnej oceny dowodów (por. wyrok S.N. z dnia 13 października 2004 r., III CK 245/04, LEX nr 174185).

W ocenie Sądu II instancji organ rentowy nie zdołał wykazać wadliwości rozumowania Sądu Okręgowego z punktu widzenia zaprezentowanych powyżej kryteriów co niezasadnym czyni zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela poczynione w postępowaniu sądowym-pierwszoinstancyjnym w przedmiotowej sprawie ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne, a zatem nie zachodzi potrzeba ich powtarzania w tym uzasadnieniu (por. wyrok S.N. z dnia 11 czerwca 1999 r., II CKN 391/98, LEX nr 523662).

Istota sporu w niniejszym postępowaniu sprowadza się do oceny, czy Z. K. spełnia łącznie wszystkie, wynikające z treści art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm., nazywanej dalej ustawą emerytalną), warunki ustalenia mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, a w szczególności przesłankę w postaci osiągnięcia w dniu wejścia ustawy emerytalnej w życie, tj. w dniu 01 stycznia 1999 r., wymaganego w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej).

Nie jest natomiast przedmiotem sporu i nie budzi wątpliwości spełnianie pozostałych przesłanek ustalenia mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej.

Ocena kwestii spełniania przesłanki z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej zależy od odpowiedzi na pytanie, czy okresy zatrudnienia Z. K. w Fabryce (...) w B. od dnia 01 września 1978 r. do dnia 30 września 1990 r. i od dnia 01 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o. o. w B. od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1992 r. podlegają zaliczeniu do wymaganego w przepisach dotychczasowych okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Wprawdzie wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach ani świadectwa pracy, w którym zakład pracy, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, stwierdziłby te okresy jako okresy pracy w szczególnych warunkach, lecz w sądowym postępowaniu odwoławczym fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (por. wyrok S.N. z dnia 02 lutego 1996 r., II URN 3/95, LEX nr 24774).

W związku z powyższym Z. K. ma szerokie możliwości udowodnienia faktu świadczenia w spornych okresach zatrudnienia prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego stale i w pełnym wymiarze czasu, przy zastosowaniu różnorodnych środków dowodowych.

Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może – w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych – stanowić negatywną przesłankę dowodową (por. wyrok S.N. z dnia 16 listopada 2010 r., I UK 124/10, LEX nr 707404).

W przypadku ustalenia, że stanowisko pracy ubezpieczonego widniejące na dokumentach dotyczących spornych okresów zatrudnienia, figuruje w wykazie stanowiącym załącznik do właściwego zarządzenia resortowego albo uchwały, zachodziłoby zatem domniemanie faktyczne, że w okresie zatrudnienia na tym stanowisku wykonywał on prace w szczególnych warunkach.

Z treści legitymacji ubezpieczeniowej (k. 24-28 akt kap. pocz. ZUS) oraz dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawcy (koperta k. 17 akt sprawy) i mających szczególną wartość dowodową, ponieważ sporządzonych w spornych okresach zatrudnienia, których dotyczą, a w szczególności: umów o pracę: z dnia 01 stycznia 1993 r. i z dnia 01 października 1990 r., kart obiegowych zmian: z dnia 01 września 1978 r., z dnia 01 października 1990 r., świadectwa pracy z dnia 25 października 1990 r., częściowo świadectwa pracy z dnia 25 września 1996 r., wniosków o przeniesienie pracownika: z dnia 23 lipca 1981 roku, z dnia 31 grudnia 1981 r., z dnia 18 maja 1983 r., z dnia 01 sierpnia 1983 r., z dnia 26 lipca 1985 r., z dnia 02 stycznia 1986 r., z dnia 18 czerwca 1986 r., z dnia 30 marca 1987 r. i z dnia 17 czerwca

1987 r., wniosków o przyznanie nagrody jubileuszowej: z dnia 17 sierpnia 1990 r., z dnia 18 lipca 1995 r., protokołów egzaminacyjnych: z dnia 10 sierpnia 1981 r. i z dnia 27 czerwca 1983 r., wniosku o nadanie odznaczenia z dnia 20 marca 1986 r., karty przebiegu pracy zawodowej, pisma z dnia 16 listopada 1992 r., angaży: z dnia 01 września 1978 r., z dnia 28 grudnia 1978 r., z dnia 01 stycznia 1979 r., z dnia 01 października 1981 r., z dnia 01 marca 1981 r., z dnia 01 sierpnia 1981 r., z dnia 01 października 1982 r., z dnia 01 lipca 1983 r., z dnia 01 sierpnia 1983 r., z dnia 25 czerwca 1984 r., z dnia 01 sierpnia 1984 r., z dnia 01 października 1984 r., z dnia 01 lipca 1985 r., z dnia 01 sierpnia 1985 r., z dnia 01 stycznia 1986 r., z dnia 01 lipca 1986 r., z dnia 01 kwietnia 1987 r., z dnia 01 lipca 1987 r., z dnia 01 sierpnia 1987 r., z dnia 01 kwietnia 1988 roku, z dnia 01 lipca 1988 r., z dnia 01 października 1988 r., z dnia 28 lutego 1989 r., z dnia 30 maja 1989 r., z dnia 10 sierpnia 1989 roku, z dnia 16 listopada 1989 r., z dnia 01 marca 1990 r., z dnia 01 czerwca 1990 r., z dnia 28 czerwca 1990 r., z dnia 01 sierpnia 1990 r., z dnia 01 października 1992 r., z dnia 18 maja 1993 r., z dnia 09 kwietnia 1994 r., z dnia 12 października 1994 r., z dnia 10 marca 1995 r., z dnia 28 listopada 1995 r., z dnia 24 kwietnia 1996 r., wynika, że był on zatrudniony na stanowiskach: tokarza w okresie od dnia 01 września 1978 r. do dnia 31 grudnia 1978 r. oraz frezera w okresach: od dnia 01 stycznia 1979 r. do dnia 30 września 1990 r., od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1992 r. i od dnia 01 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r.

Powyższe stanowiska pracy nie są wymienione w pkt 1-7, poz. 78 „Szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie”, działu III „W hutnictwie i przemyśle metalowym” lub w pkt 1-5, poz. 5 „Prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych”, działu XIV „Prace różne”, wykazu A, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM z dnia 29 czerwca 1985 r. Nr 1-3, poz. 1).

Tym samym zasadne jest przyjęcie, że w odniesieniu do okresów zatrudnienia na tych stanowiskach nie zachodzi domniemanie faktyczne, że ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach.

Zeznania świadków: E. G. (k. 31 akt sprawy 00:01:20), Z. S. (k. 31 akt sprawy 00:04:07) i W. W. (k. 31-32 akt sprawy 00:06:14) oraz przesłuchanie Z. K. w charakterze strony (k. 32 akt sprawy 00:08:05) w pełni korespondują z treścią wyżej wymienionych dokumentów w zakresie w jakim wskazują, że ubezpieczony w okresach zatrudnienia: od dnia 01 stycznia 1979 r. do dnia 30 września 1990 r., od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1992 r. i od dnia 02 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności związane z frezowaniem wymagające posługiwania się przyrządami optycznymi.

Wprawdzie treść dokumentów zawartych w aktach osobowych w postaci: karty obiegowych zmiany z dnia 01 września 1978 r., angaży z dnia 01 września 1978 r. i karty przebiegu pracy zawodowej wskazuje, że w okresie od dnia 01 września 1978 r. do dnia 31 grudnia 1978 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku tokarza, lecz wobec treści protokołu egzaminacyjnego z dnia 28 grudnia 1978 r. (akta osobowe), z którego wynika, iż przed dniem 01 stycznia 1979 r. wykonywał on prace frezera, korespondującego z zeznaniami świadków i przesłuchaniem odwołującego w charakterze strony, zasadne jest przyjęcie, że także w tym okresie w istocie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał precyzyjne prace frezera z użyciem przyrządów optycznych.

Ponadto z zeznań świadków: E. G. (k. 31 akt sprawy 00:01:20), Z. S. (k. 31 akt sprawy 00:04:07) i W. W. (k. 31-32 akt sprawy 00:06:14) oraz przesłuchania Z. K. w charakterze strony (k. 32 akt sprawy 00:08:05) wynika, że niezależnie od wynikających z angaży różnych nazw działów i wydziałów, na których ubezpieczony pracował, tj.: BZ-ZBR, dział PA, dział W6, dział W5, Wydział Form Lekkich i Wydział Produkcji Form stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał te same czynności związane z frezowaniem i na tej samej obrabiarce.

Sądu II instancji podziela stanowisko, zgodnie z którym otrzymywanie dodatku za pracę w szkodliwych warunkach nie jest równoznaczne z pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego. Dodatek za pracę w szkodliwych warunkach nie dowodzi pracy w szczególnych warunkach, tak samo jak jego brak

nie oznacza, że pracownik nie pracował w szczególnych warunkach (por. wyrok S.N. z dnia 10 czerwca 2013 r., II UK 370/12, LEX nr 1341272).

Sąd podnoszony w apelacji brak w angażu z dnia 01 sierpnia 1984 r. (akta osobowe) jakichkolwiek dodatków z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest miarodajny dla ustalenia, czy wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach.

Sąd ten podziela zakwalifikowanie precyzyjnych prac frezerskich z użyciem przyrządów optycznych jako prac w szczególnych warunkach, o których mowa w poz. 5 „Prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych”, wydziału XIV „Prace różne”, wykazu A rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego.

Niezasadnie apelujący kwestionując zakwalifikowanie precyzyjnych prac frezerskich z użyciem przyrządów optycznych jako prac w szczególnych warunkach powołuje się na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie I UK 285/11, publik. LEX nr 1157547, ponieważ zostało ono wyrażone na tle odmiennego stanu faktycznego sprawy, a mianowicie przedmiotem tej sprawy była kwestia wykonywania prac w szczególnych warunkach, o których mowa w dziale II „W energetyce”, wykazu A rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego.

Sąd Najwyższy wyraził zatem swoją ocenę co do możliwości zakwalifikowania pracy frezera jako pracy w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale II, wykazu A rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego. Tym samym niezasadnione jest rozszerzanie tej oceny także na prace w szczególnych warunkach wymienione w poz. 5, działu XIV wykazu A rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego.

Ponieważ przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody wykazały, że w okresach zatrudnienia: w Fabryce (...) w B. od dnia 01 września 1978 r. do dnia 30 września 1990 r. i od dnia 02 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o. o. w B. od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1992 r. Z. K. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace w szczególnych warunkach, o których mowa w poz. 5, działu XIV, wykazu A rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, a zatem zachodzą przesłanki z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego do zaliczenia tych okresów do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Podlegające zaliczeniu do tego okresu okresy zatrudnienia ubezpieczonego: w Fabryce (...) w B. od dnia 01 września 1978 r. do dnia 30 września 1990 r. (12 lat i 1 miesiąc) i od dnia 02 stycznia 1993 r. do dnia 30 września 1996 r. (3 lata i 9 miesięcy) oraz w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o. o. w B. od dnia 01 października 1990 r. do dnia 31 grudnia 1992 r. (2 lata i 3 miesiące), liczone razem z okresami uwzględnionymi przez organ rentowy (4 lata i 7 miesięcy), dają w sumie 22 lata i 8 miesięcy, a zatem spełnia on sporną przesłankę ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Wobec spełniania przez Z. K. łącznie wszystkich ustawowych przesłanek z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej zasadnie Sąd I instancji przyjął, że zachodzi podstawa prawna do ustalenia ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Wprawdzie prawo wnioskodawcy do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, stosownie do art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej, powstało już w dniu 23 stycznia 2015 r., w którym spełnił on ostatnią ustawową przesłankę osiągnięcia wieku emerytalnego dla mężczyzn, wynoszącego 60 lat, lecz stosownie do art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenie to należy mu wypłacić od miesiąca, w którym zgłosił wniosek (k. 1-3v. akt em. ZUS), tj. od dnia 01 lutego 2015 r.

Prawidłowo zatem Sąd ten, w myśl art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, ustalił Z. K. prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym od dnia 01 lutego 2015 r.

Niezasadny jest zatem podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 184 (ust. 1 pkt 1) ustawy emerytalnej w zw. z § 4 (ust. 1 pkt 3) rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego.

Ponieważ odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie, a zatem prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że to organ rentowy jest stroną przegrywającą sprawę w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c., która zobowiązana jest zwrócić wnioskodawcy na jego żądanie (zgłoszone w treści odwołania) koszty procesu poniesione w postępowaniu sądowym pierwszo-instancyjnym, na które w niniejszej sprawie składało się wynagrodzenie jego profesjonalnego pełnomocnika procesowego – radcy prawnego (art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.).

Uznając apelację organu rentowego za bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu – kosztów zastępstwa procesowego Z. K. w postępowaniu sądowym apelacyjnym w niniejszej sprawie, na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., jak również § 2 ust. 1 i 2, § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), stosowanego na podstawie § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), Sąd ten orzekł jak w pkt 2 postanowienia.

SSA Daria Stanek SSA Lucyna Ramlo SSA Grażyna Czyżak